

Uusi alku 45
Mark 12:1–12

Jeesus väittelee vastustajiensa kanssa temppelissä

Olemme Markuksen evankeliumissa kohdassa, jossa Jeesus on tullut Jerusalemin temppeliin. Hän on arvostellut hyvin konkreettisesti temppeliä ja sen uhrimenoja kaatamalla uhrieläinten myynnissä käytetyt tuolit ja pöydät. Hänen mukaansa temppelin piti olla kaikkien kansojen rukoushuone, mutta juutalaisten johtajat olivat tehneet siitä ”ryöväreitten luolan”.

On ymmärrettävää, että temppelin papit ja kirjanoppineet suuttuivat Jeesukselle. He kysyivät Jeesuksen valtuuksia toimia ja opettaa noin. Jeesus ei kuitenkaan suostunut vastaamaan suoraan, vaan viittasi huippusuositun, jo tapetun Johannes Kastajan toimintaan, joka oli samoilla linjoilla Jeesuksen temppelikritiikin kanssa.

Tämän jälkeen Jeesus alkoi selvittää omaa kantaansa. Seuraa jakso, jota Markuksen evankeliumin kommentaareissa on nimetty otsikolla ”Jerusalemin väittelyt” (Mark 12:1–37). Ensimmäinen osuus näissä väittelyissä oli Jeesuksen hyökkäys: vertaus viinitarhan vuokraajista. Sen jälkeen vastustajat yrittivät puhua hänet pussiin ovelilla kysymyksillä. Nämä yritykset päättyivät kuitenkin siihen, ettei kukaan enää uskalla kysyä Jeesukselta mitään. Seuraa Jeesuksen uusi sanallinen hyökkäys, mutta siihen ei kukaan enää yritäkään vastata.

Vertaus pahoista viinitarhureista

Jeesus alkoi puhua heille vertauksin:

”Mies istutti viinitarhan, ympäröi sen aidalla, louhi kallioon viinikuurnan ja rakensi vartiotornin. Sitten hän vuokrasi tarhan viininviljelijöille ja muutti itse pois maasta.”
 (Mark 12:1)

Jeesuksen vertaus on saanut ideansa Jesajan kirjan viidennessä luvussa olevasta Herran viinitarhaa koskevasta profeetan esittämästä laulusta. Siinä Herra valittaa sitä, kuinka hänen istuttamansa viinitarha, Israelin kansa, oli kaikesta hyvästä hoidosta huolimatta tuottanut pahoja hedelmiä.

Niinpä kuulijoille oli heti alusta selvää, mitä Jeesus tässä viinitarhalla tarkoitti. Se oli vertaus Israelin kansasta.

Viinitarhan perustaminen kuvataan aluksi. Se vuorenrinne piti pengertää ja kuokkia, siihen piti rakentaa aita pitämään eläimet pois ja sinne piti rakentaa vartiotorni, jotta rypäleiden näpistely saatiin estettyä. Lisäksi piti tehdä viinikuurna, eli paikka, jossa rypäleistä poljettiin irti mehu. Se käytettiin viiniksi ja pantiin leileihin säilöön.

Mehän olimme, Teuvo, pari joitain viikkoja sitten Jeesuksen kotikaupungissa, Nasaretissa. Eikö ollut mielenkiintoinen se muinainen viinikuurna, joka sieltä oli löydetty hiljattain. Se oli tosiaan kallioon louhittu syvennys ja kuulemma ihan oikeasti peräisin Jeesuksen ajoilta. Ehkä Jeesus oli poikasena polkenut rypäleitä juuri siinä.

Viinitarhan omistaja tarkoittaa tietysti Jumalaa. Hän oli nähnyt paljon vaivaa kansastaan, Israelista. Hän oli kuitenkin lähtenyt ”muille maille”. Tämä viittasi siihen, että Jumala oli juutalaisen käsityksen mukaan ”taivasten taivaissa”, vailla välitöntä kosketusta ihmisiin ja maailmaan. Hän

vuokrasi tarhansa viljelijöille. Toisin sanoen: Jumala antoi kansansa ihmisten, profeettojen ja pappien hoidettavaksi.

"Sovittuun aikaan hän lähetti palvelijansa viinitarhan viljelijöiden luo, jotta saisi heiltä osansa tarhan sadosta. Mutta nämä ottivat miehen kiinni, pieksivät hänet ja lähettivät takaisin tyhjin käsin. Omistaja lähetti heidän luokseen toisen palvelijan, mutta tätäkin he pahoinpitelivät ja häpäisivät. Hän lähetti taas uuden palvelijan, ja tämän he tappoivat. Samoin kävi seuraavienkin: toiset he pieksivät, toiset tappoivat. (Mark 12:2–5)

Kylläpä olivat uskaliaita ja röyhkeitä vuokraviljelijöitä! Vuokra oli sovittu ja oikeutettu, olihan tarha omistajan tekemä ja istuttama ja omistama. Hänen edustajansa kuitenkin hakataan, kun hän tuli perimään vuokraa. Samoin kävi toiselle. Kolmannen edustajan käy vielä huonommin: hänet tapettiin.

Viinitarhan omistajan kärsivällisyys ylittää kaikki ihmismitat; ei kai kukaan enää kolmannen, tapetun palvelijan jälkeen viitsisi tuollaista sietää. Vertauksen tarkoitus on kuitenkin kuvailla Jumalan kärsivällisyyttä, joka ylittää ihmisten suurimmankin pitkämielisyyden. Niinpä viinitarhan omistaja lähetti vielä lisää väkeään perimään saatavia. Mutta heidätkin hakattiin ja tapettiin.

Jeesuksen sanoi tällä seuraavaa: Jumala on ollut Israelia kohden hyvin armollinen ja kärsivällinen. Hän on lähettänyt heille monia, monia profeettoja; kehottamaan ja opastamaan kansaa parannukseen ja takaisin oikealle tielle; sellaiselle tielle, jossa kansa antaa Jumalalle hänen osansa, kunnioituksen, uskon ja rakkauden, sekä tekee Jumalan tahdon lähimmäisiä kohtaan.

Mutta israelilaiset olivat viis veisanneet profetoista. He olivat pilkanneet, pahoinpidelleet ja tappaneet heitä.

Taistelu Israelin hengellisestä perinnöstä

Nyt oli jäljellä enää yksi, hänen rakas poikansa. Tämän hän lähetti vuokraajien luo viimeiseksi ajatellen: 'Minun omaan poikaani he eivät sentään uskalla koskea.' Mutta nämä sanoivat toisilleen: 'Hän on perillinen. Tapetaan hänet, niin perintö on meidän.' He ottivat hänet kiinni, tappoivat hänet ja heittivät ulos viinitarhasta. (Mark 12:6–8)

Taistelu viinitarhasta on taistelua valitun kansa hengellisen perinnön omistuksesta. Jumala lähetti Poikansa Jeesuksen maailmaan ajatellen, että Poika voisi armollaan ja opetuksellaan johdattaa niskuroivan kansan takaisin hänen luokseen. Profeetat eivät siihen kenneet, mutta ehkäpä Poika pystyisi.

Vielä mitä! Viinitarhan vuokraajat ajattelivat, että kun tarhan omistajan perillinen tapetaan, he saavat lopultakin tarhan omakseen, saavat tehdä sillä rauhassa, mitä lystäävät. Niinpä he tosiaan ottivat omistajan pojan kiinni ja tappoivat hänet. Vieläpä häpäisivät ruumiin heittämällä sen ulos tarhasta ja jättivät hautaamatta.

Tällä Jeesus tietysti ennakoi, mitä juutalaisten johtajat tulisivat hänelle tekemään ja miksi. Hänet tapettaisiin, ja syynä olisi se, että ylipapit ja kirjanoppineet halusivat kahmaista itselleen sen, mikä kuului Jumalalle. He halusivat omistaa Israelin hengellisen perinnön, muka Jumalan antamin valtuuksin, mutta tosiasiaassa tekivät sen tappamalla Jumalan lähettämän Messiaan.

Jumalankin kärsivällisyydellä on rajansa

"Mitä viinitarhan omistaja nyt tekee?" (Mark 12:9)

Vastaava kysymys on jo mainitussa Jesajan kirjan laulussa viinitarhasta:

Ystävälläni oli viinitarha
hedelmällisellä rinnemaalla.
Hän muokkasi sen, perkasi puhtaaksi kivistä ja istutti sinne jaloa viiniköynnöstä, hän
rakensi sen keskelle vartiotornin ja louhi kallioon viinikuurnan. Hän odotti makeiden
rypäleiden satoa, mutta tarha kasvoi villimarjoja.
Ja nyt, Jerusalemin asukkaat
ja Juudan miehet,
ratkaiskaa minun ja viinitarhani asia!
Mitä pitäisi vielä tehdä viinitarhalleni? Mitä jäi tekemättä? Minä odotin siltä rypäleitä,
miksi se kasvoi villimarjoja? (Jes 5:1–4)

Jeesuksen kysymys on vähän vastaava. Ei Jumalankaan kärsivällisyys ole ihan loputon.

Profeetta Jesajan laulussa uhataan *koko viinitarhaa* tuholla:

Nyt kerron teille,
mitä teen viinitarhalleni.
Minä revin aidan sen ympäriltä,
ja se jää eläinten laitumeksi,
minä hajotan sen muurin,
ja se jää kaikkien tallattavaksi.

Minä jätän tarhani hylkymaaksi. Sitä ei enää kitketä, ei karsita, siihen nousee
ohdaketta ja orjantappuraa. Minä kiellän pilviä sille vettä satamasta. (Jes 5:5–6)

Kristillinen kirkko saa viinitarhan hallinnan Israelin johtajien sijasta

Jeesuksen vastauksessa tuho ei kohtaa koko viinitarhaa. Mutta kylläkin sen pahoja viljelijöitä.

Hän tulee ja ottaa nuo viljelijät hengiltä ja antaa viinitarhansa toisille." (Mark 12:9)

Tällä Jeesus tarkoitti selvästi sitä, että Jerusalemin temppelin ylipapit, kirjanoppineet ja fariseukset joutuisivat tuhon omiksi ja menettäisivät hallintavaltansa Israelin hengelliseen perintöön. Se annettaisiin toisille.

Tällä hän ennakoi selvästi kristillisen kirkon syntyä. Se koostui enimmäkseen pakanoista, jotka uskoivat Jeesuksen Messiaaksi ja Vapahtajaksi. Hänessä pakanat saisivat pääsyn Israelin hengellisiin aarteisiin, osallisiksi "Herran viinamäen" viljelemisestä sekä sen ihanista hengellisistä hedelmistä.

Lisäksi entisiä viljelijöitä kohtaisi tuho. Heidät otettaisiin hengiltä. Tuo toteutui vajaan 40 vuotta myöhemmin. Silloin roomalaiset valloittivat Jerusalemin, repivät sen muurit alas ja tuhosivat temppelin niin ettei siitä tosiaankaan jäänyt kiveä kiven päälle. Papit ja kirjanoppineet tapettiin. Entinen viinitarhan hoito, joka perustui uhraamiseen eikä sydämen muutokseen, oli lopullisesti

hävitetty. Ja niin se on hävitettynä edelleen. Kiveä ei ole kiven päällä, paitsi Itkumuurissa. Temppelein paikalla on kaksi moskeijaa, jotka ilmeisesti estävät tehokkaasti rakentamisen edelleen.

Jos seuraamme Jeesuksen ajatuksia, niin näin asian kai pitääkin olla. Jerusalemin temppeleä ei rakenneta enää uudestaan. Syy on se, että Jeesus halusi perustaa uuden, häneen uskovista ihmisistä koostuvan temppelein, jonka peruskivenä olisi hän itse.

Jerusalemin temppeleihin ja siellä tehtyihin eläinuhreihin perustuva Jumala viinitarhan hoito siis tuhoutui. Mutta viinitarha itse säilyi. Se vain annettiin toisten hoitoon, niiden, jotka turvautuivat ainoaan oikeaan uhriin, Jeesuksen ruumiin ja veren uhriin.

Uusi, hengellinen temppele, jolla on Jumalan laskema perustus

”Olette kai lukeneet kirjoituksista tämän kohdan:

Kivi, jonka rakentajat hylkäsivät,
on nyt kulmakivi.

Herralta se on tullut, ja se on ihmeellinen meidän silmissämme.” (Mark 12:10–11)

Tuon ajan juutalaisuuden joissain suuntauksissa pohdittiin sitä, oliko Jerusalemin toinen temppele kunnollinen jatkumo sille ensimmäiselle temppelelle, jonka babylonialaiset tuhosivat v. 587. Oliko toisella temppelellä tosiaan Jumalan siunaus ja läsnäolo samalla tavalla, kuin alkuperäisellä, Salomon rakentamalla temppelellä. Noissa ajatuksissa ja hengellisissä spekulatioissa käytettiin usein ajatusta temppelein perustuksesta. Oliko se oikea? Oliko se oikein laskettu.

Herodes Suuri oli juuri ennen Jeesuksen aikaa saanut valmiiksi toisen temppelein peruskorjauksen. Siinä hän oli mm. vahvistanut sen perustuksia. Siitä huolimatta valtavat peruskivet olivat silminnähden vajonneet ja ilmeisesti vajosivat edelleen vähän. Niinpä kysymys temppelein oikeasta peruskivistä oli edelleen ajankohtainen, varsinkin kun muistamme, että joissain juutalaisuuden suuntauksissa, kuten essealaisuudessa, temppeleä ja sen käytäntöjä arvosteltiin ankarasti.

Tällaisiin ajatuksiin Jeesuksen lainaus psalmista 118 liittyi: ”Kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on nyt kulmakivi.” Rakentajat, eli Jerusalemin uskonnolliset johtajat, olivat hylänneet sen ainoan perustuskiven, Messiaan, jonka varassa oikea, hengellinen temppele voisi kestää ja olla Jumalan viinitarhan oikean viljelyn perusta. Se temppele olisi Jeesukseen uskovien seurakunta. Ihmeellistä!

Mutta näinhän Raamatussa oli ennustettukin.

”Herralta se on tullut, ja se on ihmeellinen meidän silmissämme.” – Ihmekös tuo siis oli, että opetuslapsetkaan eivät olleet ymmärtäneet Jeesuksesta juuri mitään. Tai toki jotakin, mutta hyvin hitaasti ja vaivalloisesti.

Jeesus jää voittajana temppeleihin

Neuvoston jäsenet olisivat halunneet ottaa Jeesuksen kiinni, sillä he ymmärsivät, että Jeesus oli vertauksessaan puhunut heistä. Mutta koska he pelkäsivät kansaa, he antoivat hänen olla ja lähtivät pois. (Mark 12:12)

Ylipapit ja kirjanoppineet olivat edellä kysyneet Jeesuksen valtuutuksia. Silloin hän ei ollut vastannut heille. Hänen vertauksensa pahoista viinitarhureista on kuitenkin epäsuora vastaus. Hänen

valtuutuksensa on se, että hän on viinitarhan omistajan ainoa, rakas Poika, jonka hän oli lähettänyt kansansa keskuuteen ohjaamaan sen pelastukseen. Ylipapit ja kirjanoppineet olivat kuitenkin pahoja viinitarhureita, joten heillä ei ollut mitään mahdollisuutta tajuta Jeesuksen identiteettiä oikein. Tai vaikka he tajuaisivatkin, niin silti he tappaisivat hänet, sillä sisimmässään he vihasivat viinitarhan oikeata omistajaa ja halusivat ryövätä Israelin hengellisen perinnön omien, itsekkäitten päämääriensä edistämiseen.

He ymmärsivät Jeesuksen vertauksen pointin. Eipä ihme, että he kihisivät raivosta ja halusivat vangita Jeesuksen. Mutta heidän aikansa ei ollut vielä tullut. Jeesus jäi temppelin esipihan näyttämölle voittajana ja he perääntyivät takavasemmalle.